

La reforma de l'Estatut balear supera importants esculls i enfila la recta final del procés.

S'obre la reforma balear

Els vots del PP (trenta diputats), del PSIB-PSOE (dinou) i d'UM (tres) permeten el dia 9 de maig que el plenari del Parlament aprovés prendre en consideració el text de la reforma de l'Estatut. Tant el PSM (quatre escons) com EU-Verds (tres) s'abstingueren. Es reproduí la mateixa situació i majoria que a la ponència parlamentària, l'última reunió de la qual aprovà enviar al plenari el text, tot i que no hi havia acord entre PP i PSOE sobre dues qüestions fonamentals: la creació del Consell de Formentera i alguns detalls importants del finançament.

Acostament PP-PSOE. Els dos assumptes que separaven conservadors i socialistes eren els mateixos que amenaçaven la reforma des de gairebé el primer dia. Pel que fa al Consell de Formentera, tots els grups coincideixen a dir que s'ha de crear, però amb una diferència entre conservadors i socialistes que impedia l'acord. El PP el volia posar en marxa de manera immediata, mentre que el PSOE volia un període transitori de quatre anys, una legislatura. Els socialistes consideraven que la divergència tenia prou entitat i reclamaven el consens o, segons asseguraven, la reforma seria impossible. Els conservadors també apostaven pel consens, però fort i no et moguis volien que el Consell començàs a funcionar immediatament després d'haver-se aprovat l'Estatut. Semblava, doncs, que per aquest costat no hi hauria acord possible. Però sobtadament, la setmana passada el PSOE balear canvià d'opinió.

El president Jaume Matas convocà el dimarts dia 17 al Consolat de la Mar, seu de Presidència, el president del Consell d'Eivissa i Formentera, Pere Palau, del PP, i el batlle de l'Ajuntament de Sant Francesc Xavier de Formentera –únic municipi de l'illa–, Isidor Torres, del PSOE. L'ordre del dia

era únic: posar en comú com veien des de cada institució afectada –Govern, Consell i Ajuntament, que haurà de ser el nucli del futur Consell insular– les diferències entre PP i PSOE i com resoldre-les per aconseguir el consens que permetia als formenterers disposar del propi ens d'autogovern. En sortir de la reunió els tres polítics, somrients, anunciaren que estaven completament d'acord: que la reforma estatutària havia de preveure el nou consell, que es crearia a partir de l'Ajuntament i que la posada en funcionament seria immediata a l'aprovació de la reforma. Durant les primeres hores

El president balear, Jaume Matas, ha aconseguit posar d'acord el Consell d'Eivissa i Formentera, del PP, i l'Ajuntament formenterenc, del PSOE, en relació amb el nou consell de la més petita illa balear.

ERC presenta el seu Estatut

Joan Lladó, president d'ERC-Illes Balears i Pitiüses, ha presentat les "Bases per un Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. La proposta d'Esquerra", un document articulat que és l'opció independentista per reformar la carta autonòmica illenca, en el moment en què el Parlament balear ha iniciat la recta final del procés. És la primera vegada en la història política balear que un partit edita una proposta articulada –set títols, vuitanta-un articles, una disposició transitòria, una altra de derogatòria i una de final– inscrivint l'autonomia de les Illes dins de la "nació catalana". L'aspiració a la unitat nacional catalana sobirana és una constant del text, dins d'una reivindicació general del fet identitari. Es reivindica el català com a única llengua oficial (art. 3) i la bandera de quatre barres ver-

melles sobre fons groc (art. 4) en lloc de l'actual. Igualment s'assumeix la sobirania de Balears (art. 5) dins dels Països Catalans (art.6) sense cap renúncia a l'autodeterminació. En relació amb els altres Països Catalans, les Balears (art. 7) "establiran els vincles polítics i les relacions que considerin més adequades" sense "altra limitació que la voluntat d'aquests territoris". La comunitat balear preservarà (art. 10) "la identitat nacional catalana i les condicions per les quals la societat de les Illes Balears pugui decidir lliurement el seu futur". El títol segon és el "Dels drets socials i l'estat del benestar", el qual recull una definició precisa de tots els àmbits en què haurà d'actuar l'administració autonòmica illenca per impulsar els drets i deures de la ciutadania per fer efectiu (art. 13) "un espai social ins-

MIQUEL PAYERAS

Bases per un Estatut d'autonomia de les Illes Balears

La proposta d'Esquerra

pirat en els principis de solidaritat, cohesió i progrés material i econòmic" per a tots els ciutadans. El títol

tercer s'ocupa "Dels drets nacionals", regula la convocatòria de referèndums (art. 20) fruit del dret a l'autodeterminació (art. 19), així com les relacions amb tots i cada un dels altres països de la nació (articles 24 i següents) i la forma en què es realitzarà (art. 28) "la projecció exterior de la catalanitat" balear. El títol quart articula totes les àmplies competències que assumirà l'autonomia de les Illes. El cinquè defineix les institucions pròpies i amplia (art. 46) el Parlament dels actuals 50 escons a 95 (Mallorca, 49; Menorca, 21; Eivissa, 21; Formentera, 4). El títol sisè fa referència a les "Finances, l'economia i les empreses de la comunitat", el punt més important del qual és (art. 71) la creació del concert econòmic que ordenarà les "relacions d'ordre tributari entre l'estat espanyol i la comunitat". El títol setè, finalment, estableix el mecanisme de reforma de l'Estatut.

Res no es pot descartar, perquè des de l'inici del procés reformador els canvis d'opinió han estat radicals

el PSOE balear no va mostrar cap reacció. L'endemà, la portaveu parlamentària, Francina Armengol, explicà que els socialistes sempre havien defensat la mateixa posició i que saludava el consens.

El segon assumpte de divergència afecta el finançament. El PP vol incorporar a l'Estatut una clàusula que obligui el Govern estatal a invertir a Balears 3.000 milions d'euros –una mena de "deute històric"– en cinc anys. El PSOE vol que el termini s'allargui almenys fins a deu anys i, a més, que es faci amb fórmules tècniques que donin prou garanties perquè el Ministeri d'Economia les accepti. En el moment de tancar aquesta edició, no hi ha acord, però tot fa pensar que s'hi arribarà, perquè una vegada superat l'escull del Consell de Formentera és difícil imaginar que tot se'n vagi en orris per un detall tècnic sobre el finançament.

Si les previsions optimistes es compleixen, segurament el dia 13 de juny –o en el seu defecte el 20– la reforma de l'Estatut il·lenc serà aprovada pel plenari del Parlament. Després serà enviat a Madrid, on farà cua per poder ser tramitat i aprovat devers el febrer de l'any vinent; per ventura entrarà en vigor amb motiu de l'aniversari estatutari –1 de març del 1983– i, per tant, podrà ser efectiu quan es convoquin les pròximes eleccions autonòmiques, al maig de 2007. Tot això, és clar, si les divergències entre PP i PSOE no es reactiven, a Balears o qui sap si a Madrid per raó de les estratègies estatals respectives. No es pot descartar res, perquè des de l'inici del procés reformador hi ha hagut tants canvis d'opinió d'un i altre partits i tan radicals que és impossible donar res per fet fins que no estigui aprovada la reforma de l'Estatut balear a Madrid.

Miquel Payeras